

ФАУНА, ФЛОРА, БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Ретроспективний аналіз робіт з виявлення, охорони та моніторингу за рідкісними видами флори та фауни ВП НУБіП України «Боярська ЛДС».

З моменту створення ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» щорічно виконувалась низка науково-дослідних робіт, в тому числі пов'язаних дослідженнями флори, фауни та біорізноманіття. В бібліотеці наукової частини збережені звіти науково-дослідних робіт з 1960 року. Переважна більшість досліджень у них пов'язані з вивченням актуальних питань лісгосподарського виробництва не лише у межах Боярської ЛДС, а й Полісся та Лісостепу України в цілому.

Для прикладу, щодо вивчення та моніторингу за представниками флори та фауни зазначимо, що з 1965 по 1970 рр. на базі Боярської ЛДС виконувалась науково-дослідна робота: «Фенологічні спостереження за розвитком деревної, кущової та трав'янистої рослинності в лісових насадженнях Боярської ЛДС» під керівництвом Г.Г. Юра. В подальшому такі моніторингові роботи проводилися системно. Всі наукові звіти з 1961 року зберігаються у бібліотеці наукової частини станції.

З метою демонстрації значних об'ємів робіт, які стосуються вивченню питань рідкісних видами флори та фауни, вважаємо за доцільне навести їх хронологію за останнє десятиріччя.

З осені 2009 року та протягом 2010 року в Боярській ЛДС проводились роботи з виділення особливо-цінних для збереження лісів. У складі робочої групи були: Браєн Мілаковський, науковець програми ім. Фулбрайта; Володимир Тищенко, кандидат біологічних наук; Андрій Чурілов, кандидат біологічних наук; Сергій Зібцев, доцент кафедри лісівництва НУБіП України; Євгенія Кременецька, доцент кафедри лісівництва НУБіП України. Під час проведення досліджень робоча група співпрацювала з зацікавленими сторонами м. Боярки,

навколишніх сіл та м. Києва. Під час підготовки звіту з виділення особливо-цінних для збереження лісів були також використані матеріали польових досліджень співробітників Національного екологічного центру (м. Київ). За результатами проведених робіт у 2009-2010 роках було виділено 1248,4 га лісів особливо-цінних для збереження та напрацьовано рекомендації щодо проведення моніторингових робіт в їх межах. Робоча група також розробила «Рекомендації щодо збереження ключових біотопів у старовікових лісах сосни звичайної ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»».

У період з 2010 по 2012 рік включно на базі ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» колективом науковців виконуються дослідження у межах науково-дослідної роботи «Удосконалення системи ведення лісового господарства на основі запровадження інструментів лісової сертифікації та ГІС-технологій». Для досягнення мети роботи щорічно проводились польові дослідження щодо опису ключових та рідкісних біотопів, а також виявлення та включення до переліку особливо-цінних для збереження лісів рідкісних видів флори та фауни. Разом з тим здійснено виробничу апробацію методики визначення лісів особливо-цінних для збереження та збереження біорізноманіття. На основі вищезгаданої методики підготовлено пропозиції щодо адаптації лісівничих підходів, що використовуються у практиці ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» у відповідності до вимог лісової сертифікації.

У червні 2012 року на базі Боярської ЛДС проведений науково-практичний семінар «Ідентифікація лісів особливо цінних для збереження в ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», учасниками якого були 45 осіб, з яких 18 представників державних лісогосподарських підприємств з 10 областей України, 19 освітніх і наукових закладів, а також органи місцевого самоврядування, недержавні громадські організації.

З 2012 року і до цього часу проводяться дослідження у межах науково-дослідної роботи: «Розробка заходів збереження та сталого використання лісової

рослинності Київського Правобережного Полісся (на прикладі ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»). Щорічно проводяться польові роботи на території лісового фонду Боярської ЛДС з метою виявлення осередків зростання раритетних видів вищих судинних рослин та моніторингу за попередньо виявленими видами.

У період з 2013 по 2015 рр. проводились дослідження у межах науково-дослідної роботи: «Розробити методичні підходи виділення і охорони особливо цінних для збереження лісів із застосуванням ГІС-технологій». На початковому етапі проведення досліджень канд. біол. наук Володимиром Тищенком, для працівників лісової охорони (лісничих лісових ділянок Боярської ЛДС) була розроблена «Анкета визначення високоцінних лісових ділянок для збереження рідкісних лісових тварин». Під час виконання посадових обов'язків та патрулювання лісових масивів в межах ввірених їм лісових ділянок (в середньому 850 га на лісничого) було обстежено весь лісовий фонд станції. Дані з анкет були зведені в одну відомість, відповідно до якої науковці-біологи в наступних етапах виконання науково-дослідної роботи проводили детальні дослідження.

У 2015 році були розроблені «Методичні рекомендації щодо виділення особливо цінних для збереження лісів із застосуванням ГІС-технологій» та «Методичні рекомендації з виділення, моніторингу та охорони особливо цінних для збереження лісів», які використовуються під час ведення господарства у особливо-цінних лісах.

Починаючи з 2012 року щорічно «Укрцентркадриліс» для слухачів курсу підвищення кваліфікації працівників лісового господарства «Лісова сертифікація» проводить виїзні засідання на демонстраційні ділянки лісів особливо цінних для збереження, які виділені у ВП НУБіП України «Боярська ЛДС». Останній такий захід був проведений у 2019 році.

У жовтні 2017 року було проведено семінар «Стан і перспективи діяльності ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція» відповідно до міжнародних вимог Лісової опікунської ради», учасниками якого були представники місцевого самоврядування, громадських організацій, фахівці та науковці ННІ ЛіСПГ, «Укрцентркадриліс», ВО «Укрдержліспроект», Українського лісового селекційного центру, ДСЛП «Київлісозахист», Київського обласного та по м. Києву управління лісового і мисливського господарства».

Щорічно на базі лісового фонду ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» проходять навчальні практики з дисциплін «ботаніка» та «біологія лісових звірів і птахів» для студентів 1 та 2 курсу ННІ лісового і садово-паркового господарства. Під час проходження практик майбутні фахівці лісової галузі долучаються до проведення моніторингових робіт у лісах особливо-цінних для збереження Боярської ЛДС.

У 2017-2018 рр. на базі лісового фонду проводилось базове лісовпорядкування. На першій лісовпорядній нараді були визначені порядок і особливості проведення польових лісовпорядних робіт. У п.17.2 Протоколу зазначено: «спільно із спеціалістами підприємства виявляти для переважаючих типів лісу типові та унікальні природні комплекси, місця зростання та поселення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу і підлягають заповіданню, включено до екологічної мережі з метою перспективного віднесення їх до об'єктів природно-заповідного фонду, зі складанням відомості і походженням». В подальшому, у карточках таксації, які складаються повидільно, були занесені лісівничо-таксаційні показники насаджень та, у разі виявлення, місця зростання та розповсюдження рідкісних видів флори та фауни.

У 2019-2020 роках до обстежень лісового фонду та проведення моніторингових досліджень долучались: доктор біологічних наук В.В. Коніщук, доктор біологічних наук Б.Є. Якубенко, доктор біологічних наук В.А. Соломаха,

доктор біологічних наук І.Ю. Парнікоза, кандидат біологічних наук М.Б. Гапоненко, кандидат біологічних наук А.М. Чурілов, кандидат біологічних наук І.В. Соломаха, кандидат біологічних наук В.М. Тищенко, кандидат біологічних наук В.М. Смаголь, кандидат біологічних наук І.В. Давиденко, кандидат біологічних наук А.М. Гнатюк, кандидат сільськогосподарських наук В.М. Білоус, кандидат сільськогосподарських наук І.В. Шумигай.

Систематична науково-дослідна робота з виявлення та збереження раніше виявлених представників флори та фауни занесених до Червоної книги України та інших охоронних переліків показує стабільність їх популяцій. Дослідження проводяться у межах усіх господарських виділів і підтверджуються польовими матеріалами.

Існують обмеження щодо оприлюднення відомостей про об'єкти Червоної книги України. Згідно з частиною п'ятою статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. У зв'язку з цим до відомостей про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, та про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи інших утилітарних цілей, застосовуються положення частини восьмої статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та пунктів 9 і 18 Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026.

Тому в звіті детальні географічні точки місцезростань видів флори і поширення видів фауни не вказано. Точні дані, матеріали щодо хорології раритетних видів, екотопів, угруповань зберігаються у Боярській лісовій

дослідній станції, з метою внутрішнього використання щодо їх охорони, моніторингу та наукових досліджень.

З метою реалізації державної політики у сфері розвитку заповідної справи на території Київської області, підвищення ролі територій та об'єктів природно-заповідного фонду у збереженні біотичного та ландшафтного різноманіття області, розроблено Регіональну програму розвитку природно-заповідного фонду Київської області «Київщина заповідна» на 2017-2020 роки, яку затверджено рішенням Київської обласної ради сьомого скликання від 19.05.2017 № 300-14-VII (зі змінами).

З метою забезпечення належних умов збереження популяцій та відтворення рослинного світу Департаментом екології Київської ОДА у 2015 році спільно з Національним університетом біоресурсів і природокористування України (кафедра ботаніки: керівник – д.б.н., проф. зав. кафедри Якубенко Б.Є., відповідальний виконавець – асистент Чурілов А.М.) здійснена робота щодо виявлення раритетних видів рослин, що зростають у лісах південної частини Київського Полісся.

Зокрема, зазначено перелік раритетних рослин, що зростають у лісах південної частини Київського Полісся: плаун річний (*Lycopodium annotinum* L.), гронянка багатороздільна (*Botrychium multifidum* (S.G. Gmel.) Rupr.), лілія лісова (*Lilium martagon* L.), коручка чемерниковидна (*Epipactis helleborine* (L.) Crantz), пальчатокорінник м'ясочервоний (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó), пальчатокорінник плямистий (*Dactylorhiza maculata* (L.) Soó), сон широколистий (*Pulsatilla patens* (L.) Mill.), багатоніжка звичайна (*Polypodium vulgare* L. s.l.), осока низька (*Carex humilis* Leys.), рододендрон жовтий (*Rhododendron luteum* Sweet) ін.

Раритетні представники флори (судинні рослини) дослідженої території

Цілеспрямовані обстеження лісових масивів, з метою реєстрації наявності представників раритетної флори, проводилися протягом вегетаційних періодів (з квітня по жовтень 2010–2020 років), з використанням маршрутних та напівстаціонарних польових методів (Андреева, Баккал, Горшков и др 2002, Chytrý & Otýpková 2003). Ідентифікацію фітобіотичного складу здійснювали з використанням атласів і визначників судинних рослин (Доброчаева, Котов, Прокудин и др. 1987, Собко 2009, Вашека, Безсмертна 2012) та узгоджували з сучасними номенклатурними списками судинних рослин (The Plant List 2013, WCSP 2020). Ідентифікація біотопів проводилася з використанням спеціалізованих каталогів та зведень (Дідух, Фіцайло, Коротченко та ін. 2011, Onyshchenko 2017, Куземко, Дідух, Онищенко, Шеффер та ін. 2018).

Охоронний статус виду узгоджувався з нормативними документами та довідниками (Червона книга України 2009; Bilz, Kell, Maxted & Lansdown 2011, Офіційні переліки...2012, Vascular plants of the Emerald Network of Ukraine...2016, García Criado, Väre, Nieto et al. 2017).

Поширення судинних рослин досліджували регіоном та прилеглими територіями вивчалися за гербарними матеріалами кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції Національного університету біоресурсів і природокористування України, Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України (KW), Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України (KWHN), багатотомним зведенням Флора УРСР (1938-1965) та публікаціями (Пачоский 1909, Семенкевич 1925, Фінн 1927, Єлін 1960, Слободян 1967, Бортняк 1978, Чопик, Бортняк, Войтюк 1998, Фіцайло 2003, Мельник 2009, Парнікоза 2011, Онищенко, Прядко, Вірченко та ін. 2016, Конякін, Жигаленко 2018, Конякін 2019).

За літературними та власними даними (Чурілов, Якубенко 2010, Чурілов, Якубенко 2011, Чурілов, Якубенко, Попович 2013, Чурілов 2017, 2018) на території ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» ростуть наступні види національного (занесені до Червоної книги України. Рослинний світ (2009) та міжнародного рівнів охорони (охороняються додатками Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), Бернською конвенцією з охорони європейської фауни, флори, та природних місць перебування, занесені до Європейського червоного списку): гніздівка звичайна, гронянка багатороздільна, коручка чемерниковидна, коручка болотна, лілія лісова, любка дволиста, осока затінкова, пальчатокорінник м'ясочервоний, пальчатокорінник плямистий, півники угорські, півники сибірські, підсніжник білосніжний, п'ядич річний, рододендрон жовтий, сон лучний, сон широколистий, скочки звичайні або борідник паростковий.

За літературними та власними даними на території Боярської ЛДС відмічені регіонально рідкісні види біоти (Коніщук В.В. та ін., 2012): анемона лісова, багатоніжка звичайна, вишня степова, вольфія безкоренева, волошник сумський, зміячка низька, наперстянка велика, наголоватки волошкові, орлики звичайні, первоцвіт весняний, п'ядич булавоподібний, проліска дволиста, рододендрон жовтий, чемериця Лобелійова, ялина європейська.

Локалітетна репрезентативність, біотопічна приуроченість, діагностична роль раритетних видів відносно класів рослинності Браун-Бланке, відомості про охоронний статус та забезпеченість територіальною охороною, наведено окремим переліком.

Основні позначення та скорочення, які застосовано під час укладання анотованого переліку раритетних рослин:

Діагностичну роль видів в угрупованнях рослинності на рівні класів Браун-Бланке (за Mucina et al. 2016) вказували для таких синтаксонів:

1. *Alnetea glutinosae* Br.-Bl. et Tx. ex Westhoff et al. 1946 (**ALN**)

2. *Alno glutinosae-Populetea albae* P. Fukarek et Fabijanić 1968 (**POP**)
3. *Asplenietea trichomanis* (Br.-Bl. in Meier et Br.-Bl. 1934) Oberd. 1977 (**ASP**)
4. *Brachypodio pinnati-Betuletea pendulae* Ermakov et al. 1991 (**BRA**)
5. *Calluno-Ulicetea* Br.-Bl. et Tx. ex Klika et Hadač 1944 (**ULI**)
6. *Carpino-Fagetea sylvaticae* Jakucs ex Passarge 1968 (**FAG**)
7. *Epilobietea angustifolii* Tx. et Preising ex von Rochow 1951 (**EPI**)
8. *Festuco-Brometea* Br.-Bl. et Tx. ex Soó 1947 (**FES**)
9. *Junipero-Pinetea sylvestris* Rivas-Mart. 1965 nom. invers. propos. (**SAB**)
10. *Koelerio-Corynephoretea canescentis* Klika in Klika et Novák 1941 (**COR**)
11. *Lemnetea* O. de Bolòs et Masclans 1955 (**LEM**)
12. *Molinio-Arrhenatheretea* Tx. 1937 (**MOL**)
13. *Mulgedio-Aconitetea* Hadač et Klika in Klika et Hadač 1944 (**MUL**)
14. *Nardetea strictae* Rivas Goday et Borja Carbonell in Rivas Goday et Mayor López 1966 nom. conserv. propos. (**NAR**)
15. *Phragmito-Magnocaricetea* Klika in Klika et Novák 1941 (**PHR**)
16. *Pyrolo-Pinetea sylvestris* Korneck 1974 (**PYR**)
17. *Quercetea pubescentis* Doing-Kraft ex Scamoni et Passarge 1959 (**PUB**)
18. *Rhamno-Prunetea* Goday et Garb. 1961 (**RHA**)
19. *Scheuchzerio palustris-Caricetea fuscae* Tx. 1937 (**SCH**)
20. *Sedo-Scleranthetea* Br.-Bl. 1955 (**SED**)
21. *Trifolio-Geranietea sanguinei* T. Müller 1962 (**GER**)
22. *Vaccinio-Piceetea* Br.-Bl. in Br.-Bl. et al. 1939 (**PIC**)

Трапляння видів біотопами вказувалося відповідно до Національного каталогу біотопів України (Куземко, Дідух, Онищенко, Шеффер та ін. 2018) у відповідності із виявленими біотопами для дослідженої території:

В Континентальні водойми та водотоки

В1 Постійні водойми

В1.1 Постійні прісноводні непроточні водойми з макрофітною рослинністю

В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю

В2 Тимчасові водойми

В2.1 Тимчасові прісноводні водойми

В2.1.2 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з багаторічною земноводною рослинністю

В3 Водотоки

В3.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки

В3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією

В4 Прибережні біотопи

В4.1 Прибережні біотопи непроточних водойм та водотоків рівнин та низькогір'я

В4.1.1 Прибережні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих гелофітів

Б. Болотні біотопи

Б2 Евтрофні болота

Б2.2 Евтрофні осокові та високотравні болота на торф'янистих ґрунтах

Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок

Т. Трав'яні біотопи

Т1 Сухі трав'яні біотопи

Т1.1 Псамофітні трав'яні біотопи

Т1.1.1. Псамофітні трав'яні біотопи на кислих субстратах

T2 Мезофітні трав'яні біотопи

T2.1 Ксеромезофітні алювіальні луки

T3 Вологі трав'яні біотопи

T3.3 Мокрі високотравні луки

T3.3.2 Мокрі луки з домінуванням високотрав'я

T5 Трав'яні узлісся та галявини

T5.1 Термоксерофільні узлісся та галявини

T5.2 Мезофільні узлісся та галявини

T5.2.1 Мезофільні узлісся та галявини на нейтральних і слабколужних ґрунтах

T5.2.2 Мезофільні узлісся та галявини на кислих ґрунтах

Ч. Чагарникові та чагарничкові біотопи

Ч4 Листопадні чагарники

Ч4.1 Мезофільні і ксеромезофільні чагарники

Ч5 Ацидофільні угруповання крушини ламкої

Ч6 Зарості ожин

Ч6.а Ацидофільні зарості ожин

Д. Лісові біотопи

Д1 Листяні ліси

Д1.2 Мезофільні евтрофні ліси з домінуванням граба, дуба та інших широколистяних дерев

Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси

Д1.4 Термофільні широколистяні і хвойно-широколистяні ліси

Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси

Д1.4.2 Континентальні світлі дубові ліси

Підтип **Д1.4.2а** Континентальні світлі дубові ліси на піщаних ґрунтах

Д1.5 Ацидофільні дубові й березові ліси

Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси

Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси

Д1.5.3 Сирі олігомезотрофні березові ліси

Д1.6 Евтрофні заплавні, сирі й вологі позазаплавні широколистяні ліси

Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена

Д1.7 Болота з ярусом широколистяних дерев

Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези

Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси

Д2 Хвойні ліси

Д2.2 Ацидофільні і нейтрофільні соснові ліси

Д2.2.1 Лишайникові ліси сосни звичайної

Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної

Д2.2.4 Остепнені соснові ліси

Д2.6 Антропогенні хвойні ліси

С. Синантропні біотопи

С1 Рудеральні біотопи

С1.1 Рудеральні біотопи однорічників та малорічників

С1.1.2 Біотопи рудеральних малорічників на бідних ґрунтах

С1.2 Рудеральні біотопи багаторічників

С1.2.1 Рудеральні біотопи багаторічних трав на бідних ґрунтах

С1.2.2 Рудеральні біотопи багаторічних трав нітрофільного типу

С2 Культивовані біотопи

С2.2 Декоративні культивовані біотопи

С2.2.1 Парки та сквери

Наявність видів у охоронних документах: **CITES** – види, внесені до переліків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що знаходяться під загрозою зникнення (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*, 1975); **ЄЧС** – види, включені у Європейський Червоний Список (*European Red List*, 2011), **БК** – види, що

включені до додатків Бернської конвенції з охорони європейської фауни, флори, та природних місць перебування (*Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats*, 1979); **ЧКУ** – види, внесені до третього видання Червоної книги України. Рослинний світ (2009), **СКО** – регіонально рідкісні види, включені у Список регіонально рідкісних, зникаючих видів рослин і грибів, які потребують охорони у Київській області (2012).

Забезпеченість ценопопуляцій раритетних видів територіальною охороною у межах ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція» та на безпосередньо прилеглих територіях:

Об'єкти природно-заповідного фонду на прилеглих територіях:

1. Національний природний парк «Голосіївський» (UA0000043).
2. Emerald site «Irpın river valley» (UA0000342).
3. Ботанічний заказник місцевого значення «Урочище Безодня» (Урочище Безодня).
4. Ботанічний сад Національного університету біоресурсів і природокористування України (Ботсад НУБіП України).

Об'єкти природно-заповідного фонду та території зарезервовані з метою природоохоронної діяльності у межах ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»:

1. Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).
2. Ландшафтний заказник місцевого значення «Чернечий ліс» (Чернечий ліс).
3. Лісовий заказник загальнодержавного значення «Дзвінківський» (Дзвінківський заказник).
4. Орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Жорнівський» (Жорнівський заказник).
5. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Жорнівський» (парк-пам'ятка «Жорнівський»).

6. Велике Ходосівське городище.

Анотований список раритетних судинних рослин виявлених на території

ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»

LYCOPODIOPHYTA D.H.Scott

LYCOPODIOPSIDA Bartl.

Lycopodiales DC. ex Bercht. & J.Presl

Lycopodiaceae P.Beauv. ex Mirb.

1. *Lycopodium annotinum* L., п'ядич річний – ЧКУ (вразливий), Д2.2.2, PIC, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 155, вид. 5), Малютянки (кв. 135).

2. *Lycopodium clavatum* L., п'ядич булавоподібний – СКО, Д1.5.3, Д2.2.2, NAR, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 125 вид. 9), Малютянки (кв. 135).

POLYPODIOPHYTA

***POLYPODIOPSIDA* Cronquist, Takhtajan & Zimmermann**

Ophioglossales Link

Botrychiaceae Horan

3. *Botrychium multifidum* (S.G. Gmel.) Rupr., гроняка багатороздільна – ЧКУ (рідкісний), БК, ЄЧС, Д2.2.2, Д2.6, NAR, UA0000338.

Локалітети: Боярське л-во: окол. Боярки (кв. 171, вид 7).

Polypodiales Link

Polypodiaceae J. Presl

4. *Polypodium vulgare* L., багатоніжка звичайна – СКО, Д2.2.2, ASP, NAR.

Локалітети: Плесецьке л-во між Боровою і Плесецьким (кв. 519, вид. 2).

***PINOPHYTA* Cronquist, Takht. & Zimmerm. ex Reveal**

***PINOPSIDA* Burnett**

Pinales Gorozh.

Pinaceae Lindl.

5. *Picea abies* (L.) Karst., ялина європейська – СКО, РІС, Д2.6, UA0000338, Дзвінківський заказник, парк-пам'ятка «Жорнівський», Ботсад НУБіП України.

Локалітети: Боярське л-во окол. Круглика (кв. 230), між Бояркою та Забір'ям (кв. 134); Плесецьке л-во 3) окол. Борової (кв. 586), 4) окол. Жорнівки (кв. 58).

Примітка: вид культивується на розсадниках, трапляється у штучних насадженнях, широко застосовується в озелененні та вводиться до складу лісових культур, природний ареал не охоплює територію ВП НУБіП України «Боярська ЛДС».

ANGIOSPERMS (*MAGNOLIOPHYTA* Cronquist, Takht. & W.Zimm.)

MONOCOTS

Alismatales R.Br. ex Bercht. & J.Presl

Araceae Juss., nom. cons.

6. *Calla palustris* L., образки болотні – СКО, ALN, PHR, B3.2.2, B4.1.1 (уздовж р. Притварка), UA0000338.

Локалітети: Боярське л-во окол. Боярки (кв. 141, вид. 1), Забір'я (кв. 131 вид. 8) по водотоку р. Притварка.

7. *Wolffia arrhiza* Wimm., вольфія безкоренева – СКО, LEM, B3.2.2 (по течії р. Плиска).

Локалітети: Плесецьке л-во окол. Плесецького (кв. 441, вид. 11).

Liliales Perleb

Liliaceae Juss., nom. cons.

8. *Lilium martagon* L., лілія лісова – ЧКУ (неоцінений), FAG, Д1.2.1, Д1.4.1, Д1.4.2а, Д1.5.1, Д2.6, UA0000043, Ботсад НУБіП України, UA0000338, Дзвінківський заказник, Жорнівський заказник, Чернечий ліс.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 127 вид. 12; 153 вид. 3), Круглика (кв. 230 вид. 25), Віти Поштової (кв. 218 вид. 31; кв. 219 вид. 9, 10, 23), Ходосівки (кв. 233 вид. 4), Дзвінкового (кв. 257 вид. 3, 5; кв. 261 вид. 4; 262 вид. 1; 267 вид. 1).

Melanthiaceae Batsch ex Borkh.

9. *Veratrum lobelianum* Bernh., чемериця Лобеля – СКО, MUL, Т3.3.2, Д1.5.3, Д1.7.1, Д2.2.2, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 142 вид. 17; кв. 156 вид. 15; кв. 157 вид. 13, 14), Плесецького (кв. 439 вид. 2; кв. 440 вид. 1), Забір'я (кв. 131 вид. 6) на вологих лісових луках.

Asparagales Link

Amaryllidaceae J.St.-Hil., nom. cons.

10. *Galanthus nivalis* L., підсніжник білосніжний – ЧКУ (неоцінений), ЄЧС, FAG, POP, Д1.2.1, Д1.4.1. UA0000043, Ботсад НУБіП України.

Локалітети: Плесецьке л-во, кв. 443 вид. 1,2,3.

Asparagaceae Juss., nom. cons.

11. *Scilla bifolia* L., проліска дволиста – СКО, FAG, POP, Д1.2.1, Д1.4.1, UA0000043, Ботсад НУБіП України, UA0000338, Дзвінківський заказник, Чернечий ліс.

Локалітети: окол. Круглика (кв. 230), Віти Поштової (кв. 219; 223 вид. 28-30;), Ходосівки (кв. 232 вид. 21, 22).

Iridaceae Juss., nom. cons.

- 12.*Iris aphylla* L. (= *Iris hungarica* Waldst. et Kit., *Iris aphylla* subsp. *hungarica* Hegi), півники безлисті (= п. угорські) – СКО, ЄЧС, БК, FES, Д1.4.1, Д1.4.2а, Д2.2.4, UA0000338, Дзвінківський заказник.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 136 вид. 2; кв. 127 вид. 12), Віти Поштової (кв. 218 вид. 33), Дзвінкового (кв. 274 вид. 4), Плесецького (кв. 277 вид. 6; кв. 278 вид. 1).

- 13.*Iris sibirica* L., півники сибірські – ЧКУ (вразливий), MOL, T5.2.2, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 142 вид. 7).

Orchidaceae Juss., nom. cons.

- 14.*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, пальчатокорінник м'ясочервоний – ЧКУ (вразливий), CITES, ЄЧС, ALN, MOL, SCH, T3.3.2, UA0000338, Урочище Безодня.

Локалітети: між Бояркою та Забір'ям (кв. 131 вид. 6).

- 15.*Dactylorhiza maculata* (L.) Soó, пальчатокорінник плямистий – ЧКУ (вразливий), CITES, ЄЧС, NAR, SCH, T3.3.2, UA0000338.

Локалітети: між Бояркою та Забір'ям (кв. 131 вид. 6).

- 16.*Epipactis helleborine* (L.) Crantz, коручка чемерникоподібна – ЧКУ (неоцінений), FAG, Д1.4.1, Д1.4.2а, Д2.2.4, UA0000043, UA0000338, Дзвінківський заказник.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 138 вид. 22), Віти Поштової (кв. 219 вид. 21).

- 17.*Epipactis palustris* (L.) Crantz, коручка болотна – ЧКУ (вразливий), CITES, ЄЧС, ALN, MOL, SCH, Д1.5.3, Д1.6.4, Д1.7.1, UA0000043, UA0000338.

Локалітети: окол. Плесецького, у заплаві р. Плиски (кв. 439 вид. 2).

18.*Neottia nidus-avis* (L.) Rich., гніздівка звичайна – ЧКУ (неоцінений), ЄЧС, FAG, Д1.2.1, Д1.4.1, UA0000043, UA0000338, Дзвінківський заказник, Чернечий ліс.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 137 вид. 18), Круглика (кв. 229 вид. 16; кв. 232), Дзвінкового (кв. 250, 251).

19.*Platanthera bifolia* (L.) Rich., любка дволиста – ЧКУ (неоцінений), CITES, MOL, NAR, Д1.4.1, Д1.4.2а, UA0000043, UA0000338.

Локалітети: Боярське л-во окол. Віти Поштової (кв. 219 вид. 21).

Commelinids

Poales Small

Cyperaceae Juss., nom. cons.

20.*Carex umbrosa* Host, осока затінкова – ЧКУ (неоцінений), FAG, Д1.4.1, Д1.5.1, UA0000338.

Локалітети: окол. Віти Поштової (кв. 218 вид. 33, 219).

EUDICOTS

Ranunculales Juss. ex Bercht. & J.Presl

Ranunculaceae Juss., nom. cons.

21.*Anemone patens* L. (= *Pulsatilla patens* (L.) Mill.), анемона широколиста (= сон широколистий) – ЧКУ (неоцінений), БК, ЄЧС, BRA, FES, PYR, SAB, T5.2, Д1.4.1, Д2.2.4, Д2.6, UA0000043, Ботсад НУБіП України, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 120 вид. 14; кв. 124 вид. 7; кв. 139 вид. 3; кв. 154 вид. 5, 8), Плесецького (кв. 486 вид. 1; кв. 485 вид. 13; кв. 502 вид. 1).

22.*Anemone pratensis* L. (= *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill.), анемона лучна (= сон лучний) – ЧКУ (неоцінений), FES, COR, T5.2, Д1.4.1, Д2.2.4, UA0000043, Ботсад НУБіП України, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 138 вид. 10; кв. 139 вид. 3; кв. 154 вид. 9; кв. 153 вид. 3, 4), Плесецького (кв. 485 вид. 13).

23. *Anemone sylvestris* L., анемона лісова – СКО, GER, PUB, Д1.4.2а,
Ботсад НУБіП України, UA0000338.

Локалітети: Боярське л-во 1) окол. Віти Поштової (кв. 218 вид. 33).

24. *Aquilegia vulgaris* L., орлики звичайні – СКО, FAG, Д2.6, Ботсад НУБіП
України.

Локалітети: окол. Дзвінкового (кв. 282).

Примітка: *Aquilegia vulgaris* – вид широко розповсюджений у культурі, має багато сортів, тому не виключено занесення діаспор до лісових фітоценозів з культури.

Core Eudicots

Saxifragales Berchtold & J. Presl

Crassulaceae J.St.-Hil.

25. *Sempervivum globiferum* L. (= *Jovibarba sobolifera* (Sims) Opiz),
молодило куленосне (борідник паростковий) – ЧКУ (рідкісний), COR,
SED, Д2.2.1, UA0000338, 6. Велике Ходосівське городище.

Локалітети: Боярське л-во 1) окол. Ходосівки (кв. 237).

Rosids

Fabales Bromhead

Fabaceae Lindl., nom. cons. (= *Leguminosae* Juss., nom. cons.)

26. *Genista germanica* L., дрік германський – СКО, ULI, Д1.4,
Дзвінківський заказник.

Локалітети: Плесецьке л-во 1) окол. Дзвінкового (кв. 262).

Rosales Bercht. & J.Presl

Rosaceae Juss., nom. cons.

27.*Potentilla alba* L., перстач білий – СКО, PUB, Д1.4.1, Т5.1, Т5.2, UA0000338, Дзвінківський заказник, Чернечий ліс.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 137 вид. 18; кв. 138 вид. 22), Віти Поштової (кв. 218 вид. 31, 33; кв. 219 вид. 8,21,23,26,30,38; кв. 227 вид. 11), Круглика (кв. 232 вид. 1, 11), Борової (кв. 574 вид. 2, 3), Дзвінкового (кв. 255 вид. 28, 31).

28.*Prunus fruticosa* Pall. (= *Cerasus fruticosa* Pall.), вишня степова – СКО, BRA, RHA, Т5.1, Ч4.1, Д1.4, Д2.2.4, UA0000338, Дзвінківський заказник.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 155 вид. 18), Круглика (кв. 233), Дзвінкового (кв. 263 вид. 4).

Superasterids

Caryophyllales Juss. ex Bercht. & J.Presl

Caryophyllaceae Juss., nom. cons.

29.*Dianthus superbus* subsp. *stenocalyx* (Trautv. ex Juz.) Kleopow (= *Dianthus stenocalyx* Juz.), гвоздика пишна (гвоздика стиснуточашечна) – СКО, MOL, Т1.1.1, Д2.2.1, Д2.2.4, Д2.6, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 125 вид. 9, 10).

Asterids

Ericales Bercht. & J.Presl

Ericaceae Juss., nom. cons.

30.*Chimaphila umbellata* (L.) W.P.C. Barton, зимолубка зонтична – СКО, PIC, Д1.4.1, UA0000338.

Локалітети: Боярське л-во між Бояркою та Іванковом (кв. 138 вид. 22).

31.*Rhododendron luteum* Sweet, рододендрон жовтий – СКО, БК, FAG, Д1.5.3, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 155 вид. 3).

Primulaceae Batsch ex Borkh., nom. cons.

32.*Primula veris* L., первоцвіт весняний – СКО, FAG, PUB, T5.1, T5.2.2, Ч4.1, Д1.2, Д1.4, UA0000043, Ботсад НУБіП України, UA0000338, Дзвінківський заказник, Чернечий ліс.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 138 вид. 22), Віти Поштової (кв. 218 вид. 31, 33; кв. 219 вид. 19, 21, 23, 26, 30), Кременище (кв. 232 вид. 1, 2, 4, 11), Борової (кв. 574 вид. 2, 3), Дзвінкового (кв. 250 вид. 10; кв. 273 вид. 1), Плесецького (кв. 277 вид. 6).

Asterid I

Lamiales Bromhead

Plantaginaceae Juss.

33.*Digitalis grandiflora* Mill., наперстянка великоквіткова – СКО, BRA, EPI, Д1.4.1, Д1.4.2а, T5.1, UA0000043, Ботсад НУБіП України, UA0000338, Дзвінківський заказник, Жорнівський заказник, Чернечий ліс.

Локалітети: окол. Боярки (кв.138, 171), окол. Віти Поштової (кв. 218), окол. Лісників (кв. 232), окол. Борової (кв. 574, 575).

Asterid II

Asterales Link

Asteraceae Bercht. & J.Presl, nom. cons. (= *Compositae* Giseke, nom. cons.)

34.*Jurinea cyanoides* (L.) Rchb., наголоватки волошкові – БК, COR, PYR, Д2.2.4, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 101 вид. 13, 14).

35.*Scorzonera humilis* L., зміячка низька – СКО, ULI, Д1.4.1, Д2.2.4, Дзвінківський заказник, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 154 вид. 8; кв. 137; кв. 153 вид. 3), Борової (кв. 557), Дзвінкового (кв. 261, 262).

36. *Psephelluso sumensis* (Kalen.) Greuter (= *Centaurea sumensis* Kalen.),
волошник сумський – СКО, FES, Д2.2.4, UA0000043, UA0000338.

Локалітети: окол. Боярки (кв. 139).

З'ясовано поширення 36 раритетних представників судинних рослин різного ступеню охорони.

Окрім того, польовими дослідженнями з квітня по вересень 2020 року, встановлено наявність ценопопуляцій раритетних видів на територіях, які підлягають охороні як особливо цінні для збереження, окремо обстежено ділянки, відведені у лісосіку на 2021–2025 роки. Запропоновано заходи щодо уникнення або мінімізації негативного впливу на ценопопуляції раритетних видів рослин у межах ВП НУБіП України «Боярська ЛДС».

Лілія лісова
(*Lilium martagon*)

Гніздівка звичайна
(*Neottia nidus-avis*)

П'ядич річний
(*Lycopodium annotinum*)

Розподіл созофітів за категоріями охорони наведено у (табл. 1), відповідно значима кількість раритетних представників судинних рослин охороняються на регіональному рівні (у межах Київської області) – 19 видів або 52,8% виявлених созофітів, дещо поступаються представники з міжнародним рівнем охорони (17

видів або 47,2%) та національного рівня охорони (41,6%). Особливістю спектру созофітів дослідженої території є охорона окремих видів одразу на декількох рівнях.

Таблиця 1. Розподіл созофітів виявлених на території ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція» за рівнями охорони

Рівень охорони	Документ яким охороняється	Кількість видів, од.
Міжнародний	CITES	4
	ЄЧС	8
	БК	5
Національний	ЧКУ	15
Регіональний	СКО	19
Созофіти декількох рівнів охорони		
<i>Dactylorhiza incarnata, Dactylorhiza maculata, Epipactis palustris</i>	CITES, ЄЧС, ЧКУ	3
<i>Botrychium multifidum, Anemone patens</i>	ЄЧС, БК, ЧКУ	2
<i>Iris aphylla</i>	ЄЧС, БК	1
<i>Galanthus nivalis</i>	ЄЧС, ЧКУ	1
<i>Platanthera bifolia</i>	CITES, ЧКУ	1
<i>Rhododendron luteum</i>	БК, СКО	1
Разом:		36

Відносно діагностичної приналежності раритетних рослин дослідженого регіону, класам рослинності Браун-Бланке, з'ясовано, що 36 видів созофітів сумарно належать до 22 класів рослинності (табл. 2).

Таблиця 2. Класи рослинності Браун-Бланке за видовою представленістю созофітами дослідженого регіону

№	Клас рослинності	Умовне позначення	Кількість раритетних видів діагностичних для класу рослинності
1	<i>Carpino-Fagetea sylvaticae</i> Jakucs ex Passarge 1968	FAG	9
2	<i>Molinio-Arrhenatheretea</i> Tx. 1937	MOL	5
3	<i>Nardetea strictae</i> Rivas Goday et Borja Carbonell in Rivas Goday et Mayor López 1966 nom. conserv. propos.	NAR	5
4	<i>Festuco-Brometea</i> Br.-Bl. et Tx. ex Soó 1947	FES	4
5	<i>Alnetea glutinosae</i> Br.-Bl. et Tx. ex Westhoff et al. 1946	ALN	3
6	<i>Brachypodio pinnati-Betuletea pendulae</i> Ermakov et al. 1991	BRA	3

7	<i>Koelerio-Corynephoretea canescentis</i> Klika in Klika et Novák 1941	<i>COR</i>	3
8	<i>Quercetea pubescentis</i> Doing-Kraft ex Scamoni et Passarge 1959	<i>PUB</i>	3
9	<i>Scheuchzerio palustris-Caricetea fuscae</i> Tx. 1937	<i>SCH</i>	3
10	<i>Vaccinio-Piceetea</i> Br.-Bl. in Br.-Bl. et al. 1939	<i>PIC</i>	3
11	<i>Alno glutinosae-Populetea albae</i> P. Fukarek et Fabijanić 1968	<i>POP</i>	2
12	<i>Pyrolo-Pinetea sylvestris</i> Korneck 1974	<i>PYR</i>	2
13	<i>Calluno-Ulicetea</i> Br.-Bl. et Tx. ex Klika et Hadač 1944	<i>ULI</i>	2
14	<i>Asplenietea trichomanis</i> (Br.-Bl. in Meier et Br.-Bl. 1934) Oberd. 1977	<i>ASP</i>	1
15	<i>Epilobietea angustifolii</i> Tx. et Preising ex von Rochow 1951	<i>EPI</i>	1
16	<i>Trifolio-Geranietea sanguinei</i> T. Müller 1962	<i>GER</i>	1
17	<i>Lemnetea</i> O. de Bolòs et Masclans 1955	<i>LEM</i>	1
18	<i>Mulgedio-Aconitetea</i> Hadač et Klika in Klika et Hadač 1944	<i>MUL</i>	1
19	<i>Phragmito-Magnocaricetea</i> Klika in Klika et Novák 1941	<i>PHR</i>	1
20	<i>Rhamno-Prunetea</i> Goday et Garb. 1961	<i>RHA</i>	1
21	<i>Junipero-Pinetea sylvestris</i> Rivas-Mart. 1965 nom. invers. propos.	<i>SAB</i>	1
22	<i>Sedo-Scleranthetea</i> Br.-Bl. 1955	<i>SED</i>	1

Оскільки созофіти належать до автохтонної фракції флори, є індикаторами малопорушених фітоценозів, то такий розподіл відображає ценотичну різноманітність дослідженої території. Встановлено, що 44,5% видів мають приналежність до двох і більшої кількості класів рослинності (табл. 3).

Таблиця 3. Розподіл раритетних представників флори за діагностичною приналежністю класам рослинності Браун-Бланке

К-сть класів	К-сть видів (діагностичних)	Діагностичні види
4	1	<i>Anemone patens</i> (BRA, FES, PYR, SAB)
3	2	<i>Dactylorhiza incarnata</i> , <i>Epipactis palustris</i> (ALN, MOL, SCH)
2	13	<i>Polypodium vulgare</i> (ASP, NAR), <i>Calla palustris</i> (ALN, PHR), <i>Galanthus nivalis</i> (FAG, POP), <i>Scilla bifolia</i> (FAG, POP), <i>Dactylorhiza maculata</i> (NAR, SCH), <i>Platanthera bifolia</i> (MOL, NAR), <i>Anemone sylvestris</i> (GER, PUB), <i>Anemone pratensis</i> (FES, COR), <i>Prunus fruticosa</i> (BRA, RHA), <i>Primula veris</i> (FAG, PUB),

		<i>Jurinea cyanoides</i> (COR, PYR), <i>Sempervivum globiferum</i> (COR, SED), <i>Digitalis grandiflora</i> (BRA, EPI)
1	20	<i>Lycopodium annotinum</i> (PIC), <i>Lycopodium clavatum</i> (NAR), <i>Botrychium multifidum</i> (NAR), <i>Wolffia arrhiza</i> (LEM), <i>Lilium martagon</i> (FAG), <i>Veratrum lobelianum</i> (MUL), <i>Iris aphylla</i> (FES), <i>Iris sibirica</i> (MOL), <i>Epipactis helleborine</i> (FAG), <i>Neottia nidus-avis</i> (FAG), <i>Carex umbrosa</i> (FAG), <i>Genista germanica</i> (ULI), <i>Potentilla alba</i> (PUB), <i>Dianthus superbus</i> (MOL), <i>Rhododendron luteum</i> (FAG), <i>Chimaphila umbellata</i> (PIC), <i>Scorzonera humilis</i> (ULI), <i>Psephellus sumensis</i> (FES), <i>Aquilegia vulgaris</i> (FAG), <i>Picea abies</i> (PIC)

Відносно біотопічного розподілу, з'ясовано, що більша половина видів (58,3 %) трапляються у декількох типах біотопів (табл. 4), а 41,7% лише в одному біотопі.

Таблиця 4. Біотопічна приналежність раритетних судинних рослин території ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»

Біотопи	Кількість біотопів	Кількість видів у кожному, од.	Загальна кількість видів, од.
Д1.4.1	1	13	13
Д2.2.4	1	8	8
Д1.4.2а, Д2.2.2	2	5	10
Д1.2.1, Д1.5.3, Д2.6	3	4	12
Д1.4, Т3.3.2	2	3	6
В3.2.2, Д1.5.1, Д1.7.1, Т5.1, Т5.2, Т5.2.2, Ч4.1	7	2	14
В4.1.1, Д1.2, Д1.6.4, Д2.2.1, Т1.1.1	5	1	5
Поширеність видів біотопами			
Назва видів	Кількість видів	Кількість біотопів у яких трапляється вид, од.	
<i>Lilium martagon</i> , <i>Primula veris</i>	2	5 біотопів	
<i>Veratrum lobelianum</i> , <i>Anemone patens</i> , <i>Prunus fruticosa</i> , <i>Dianthus superbus</i> subsp. <i>stenocalyx</i>	4	4 біотопи	
<i>Iris aphylla</i> , <i>Epipactis helleborine</i> , <i>Epipactis palustris</i> , <i>Anemone pratensis</i> , <i>Potentilla alba</i> , <i>Digitalis grandiflora</i>	6	3 біотопи	
<i>Lycopodium clavatum</i> , <i>Botrychium multifidum</i> , <i>Calla palustris</i> , <i>Galanthus nivalis</i> , <i>Scilla bifolia</i> , <i>Neottia nidus-avis</i> , <i>Platanthera bifolia</i> , <i>Carex umbrosa</i> , <i>Scorzonera humilis</i>	9	2 біотопи	
<i>Lycopodium annotinum</i> , <i>Polypodium vulgare</i> , <i>Wolffia arrhiza</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Dactylorhiza incarnata</i> , <i>Dactylorhiza maculata</i> , <i>Anemone sylvestris</i> , <i>Genista germanica</i> , <i>Rhododendron luteum</i> , <i>Chimaphila umbellata</i> , <i>Jurinea cyanoides</i> , <i>Psephellus sumensis</i> , <i>Sempervivum globiferum</i> , <i>Aquilegia vulgaris</i> , <i>Picea abies</i>	15	1 біотоп	

Раритетні представники фауни дослідженої території

За літературними та власними даними на території Боярської ЛДС поширені наступні види фауни Червоної книги України (2009): красуня діва, вусач мускусний, махаон, подалірій, сонцевик фау-біле, ксилокопа (бджола-тесляр) звичайна, тхір лісовий, мишівка лісова, підорлик малий, шуліка чорний, лось (включений до списку 2019 р.).

Представники фауни, які охороняються на міжнародному рівні (Бернською конвенцією з охорони європейської фауни, флори, та природних місць перебування, занесені до Європейського червоного списку): доломед опушений, мурашиний лев звичайний, мурашка руда лісова, тритон звичайний, квакша звичайна, веретільниця колхідська, гадюка звичайна, черепаха болотна, жовна чорна, одуд, сова сіра, чапля біла мала, чапля руда, борсук, вовчок ліщинний, їжак білочеревий, ласка.

Перелік раритетних видів комах виявлених під час польових досліджень на території ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»

Coleoptera (Linnaeus, 1758), жорсткокрилі або жуки

Cerambycidae Latreille, 1802

1. ***Aromia moschata*** (Linnaeus, 1758), вусач мускусний – ЧКУ (вразливий), вид виявляли у Боярському лісництві околиці Боярки (між кв. 153–138) на узліссі дубового і мішаного лісу, одна особина (16.07.2017), одна особина у кв. 146 вид. 2 на поваленому стовбурі (03.07.2019). Зрідка трапляється на території Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок постійного перебування від пожеж, обмежити заготівлю деревини та залишати старі дерева представників родів *Salix* L., *Populus* L.

Cuscujidae Latreille, 1802

2. *Cuscujus cinnabarinus* (Scopoli, 1763), плоскотілка червона – ЧКУ (вразливий), БК (1086), IUCN 3.1 (NT), вид виявляли у Боярському л-ві, окол. с. Круглик (кв. 230 вид. 25) під корою зрізаного дерева (12.05.2015), також 20.04.2018 на території дендросаду, в урочищі Голосіївський ліс (кв. 205 вид. 20, 10). Локально трапляється широколистяними лісами (Д1.2) на території Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, у місцях постійного виявлення, зокрема і у вказаних кварталах, залишати старі та повалені дерева за умови, що вони не несуть загрози загальному фітосанітарному стану насадження.

Lucanidae Latreille, 1804

3. *Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758), жук-олень – ЧКУ (рідкісний), БК (1083), важливими для існування популяцій виду біотопами на дослідженій території є старі дубові ліси (Д1.2, Д1.4.2а) Боярського лісництва в околицях с. Віта Поштова (кв. 218, 219, 220–227), в окол. с. Круглик (кв. 228–230, 234, 235), виявлено у літній період 2013, щороку підтверджується повторними знахідками.

Значимі популяції виду існують у НПП «Голосіївський» (UA0000043), у відповідних виду біотопах заказнику «Чернечий ліс» та Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338), на решті території Плесецького та Боярського лісництв – нечисельний, трапляється зрідка.

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, обов'язково обмежити вирубування старих відмираючих дубів (*Quercus robur* L.), виділення вказаних біотопів до мережі особливо цінних ділянок.

Lucanus cervus (жук-олень)

Xylocopa valga
(бджола-тесляр звичайна)

Lepidoptera (Linnaeus, 1758), лускокрилі або метелики

Noctuidae Latreille, 1809

4. *Catocala fraxini* (Linnaeus, 1758) стрічкарка блакитна – ЧКУ (вразливий), особину виду виявлено 01.08.2017 у вільховому лісі Боярського лісництва (кв. 156 вид. 15) – територія Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, у місцях значимої концентрації організувати виділення біотопів до мережі особливо цінних ділянок.

Papilionidae Latreille, 1802

5. *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758), подалірій – ЧКУ (вразливий), вид зустрічається лісовими галявинами, на узліссях у Боярському лісництві спостерігався 09.07.2019 в околицях Боярки (кв. 129). Не рідко відмічається під час польоту галявинами, узліссями, чагарниками (біотопи T5.1, T5.2, Ч4.1), а також на відкритій місцевості (T1.1). Зустрічається на території Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, надмірної рекреації.

6. *Papilio machaon* (Linnaeus, 1758), касатець махаон – ЧКУ (вразливий), вид не рідко зустрічається лісовими галявинами, на узліссях (Т5.1, Т5.2), по відкритих місцях (Т1.1, Т2.1), заростями чагарників (Ч4.1) та у світлих лісах (Д2.2.1, Д2.2.4) у Боярському лісництві спостерігався в околицях Боярки (кв. 138, 158, 170, 171), Кренища (кв. 232), у Плесецькому лісництві – Дзвінківському лісовому заказнику (кв. 261, 262), починаючи з 2010 року.

Зустрічається на території Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338), у Дзвінківському заказнику, заказнику Чернечий ліс.

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, надмірної рекреації.

Papilio machaon
(касатець-махаон)

Ipichlides podalirius
(подалірій)

Lycaenidae Leach, 1815

7. *Lycaena dispar* (Haworth, 1802), дукачик непарний – IUCN 2.3 (NT), БК (1060), вид не рідко зустрічається на узліссях та галявинах (Т5.1, Т5.2), у Боярському лісництві спостерігався 31.05.2010 в околицях Віти Поштової (кв. 226 вид. 12).

Зустрічається на території Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, надмірної рекреації.

Lycaena dispar
(дукачик непарний)

Catocala fraxini
(стрічкарка блакитна)

Hymenoptera (Linnaeus, 1758) – перетинчастокрилі

Scoliidae Latreille, 1802

8. *Megascolia maculata* (Drury, 1773), сколія гігант – ЧКУ (неоцінений), дослідженою територією вид зустрічається одиничними особинами, виявлено одну самицю 10.08.2010, на території контори ВП НУБіП України «Боярська ЛДС», поблизу буртів з компостом у якому значною кількістю присутні личинки жуків носорогів (*Oryctes nasicornis* (Linnaeus, 1758)).

Зустрічається на території Emerald site «Pryirpinnya and Chernechy Forest» (UA0000338).

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення зростання чисельності вказаного виду та належних умов охорони рекомендується часткова утилізація відходів деревообробки (які не містять живиці) шляхом компостування, що сприяє зростанню чисельності комах-ксилофагів, зокрема і *O. nasicornis*, з яким консортивно пов'язаний вид *M. maculata*.

Apidae Latreille, 1802

9. *Xylocopa valga* (Gerstaecker, 1872), ксилокопа (бджола-тесляр) звичайна – ЧКУ (рідкісний), вид трапляється лісовими галявинами, заростями чагарників сформованих видами роду *Prunus* L., у Боярському лісництві уздовж залізничних колій та на узліссях (кв. 138, 158, 170, 171), Плесецьке лісництво, Дзвінківський лісовий заказник (кв. 261, 262). Зустрічається на території Дзвінківського заказнику.

Пропоновані заходи збереження: для забезпечення належних умов охорони вказаного виду необхідно забезпечити захист ділянок перебування від пожеж, у місцях постійного виявлення обмежити заготівлю сухої деревини рослин, зокрема з родів *Pyrus* L., *Malus* Mill, обмежити будь-які технічні роботи, у місцях значимої концентрації організувати виділення біотопів до мережі особливо цінних ділянок.

Представники лісової фауни (наземні хребетні) Боярської ЛДС

Плазуни (*Reptilia*)

Colubridae Oppel, 1811

Coronella austriaca (Laurenti, 1768), мідянка європейська – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 81, 84, 85, 133), Плесецького лісництва (кв. 492, 493).

Птахи (*Aves*)

Columbidae (Illiger, 1811)

Columba oenas (Linnaeus, 1758), голуб-синяк – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 142), Плесецького лісництва (кв. 254, 301).

Laniidae Rafinesque, 1815

Lanius excubitor (Linnaeus, 1758), сорокопуд сірий – зустрічається у лісових масивах Плесецького лісництва (кв. 247, 248, 254).

Ссавці (*Mammalia*)

Vespertilionidae Gray, 1821

(Kuhl, 1817), нічниця водяна – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 84, 127, 128, 133, 125), Плесецького лісництва (кв. 254, 256, 257, 295, 301, 331).

Myotis mystacinus (Kuhl, 1817), нічниця вусата – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 127, 128, 133), Плесецького лісництва (кв. 254, 256, 257).

Nyctalus leisleri (Kuhl, 1817), вечірниця мала – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 84, 125, 127, 128), Плесецького лісництва (кв. 254, 256, 257, 301, 331).

Nyctalus noctula (Schreber, 1774), вечірниця руда – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 84, 125, 127, 128), Плесецького лісництва (кв. 254, 256, 257, 301, 331).

Pipistrellus nathusii (Keyserling & Blasius, 1839), нетопир лісовий – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 84, 125), Плесецького лісництва (кв. 301, 331).

Plecotus austriacus (Fischer, 1829), вухань звичайний – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 125, 127, 128), Плесецького лісництва (кв. 254, 256, 257, 301).

Vespertilio murinus (Linnaeus, 1758), лилик двоколірний – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 125, 127, 128), Плесецького лісництва (кв. 254, 256, 257, 301).

Mustelidae Fischer-waldheim, 1817

Mustela erminea (Linnaeus, 1758), горностай – зустрічається у лісових масивах Боярського лісництва (кв. 125, 126), Плесецького лісництва (кв. 248).

Lutra lutra (Linnaeus, 1758), видра річкова – зустрічається у лісових масивах навколо водойм Боярського лісництва (кв. 39, 125, 126).

Окрім того, на ділянках особливо-цінних для збереження лісів (категорії 1, 2, 3), за даними багаторічних моніторингових робіт, які системно проводяться фахівцями відповідних біологічних профілів локально виявлені та охороняються:

Земноводні (Amphibia). *Lissotriton vulgaris* (Берн-3), *Bufo bufo* (Берн-3), *Hyla arborea* (Берн-2), *Pelobates fuscus* (Берн-2), *Rana arvalis* (Берн-2), *Rana temporaria* (Берн-3).

Плазуни (Reptilia). *Emys orbicularis* (МСОП-NT; ЄЧС-NT, Берн-2), *Anguis colchica* (Берн-3), *Lacerta agilis* (Берн-2), *Natrix natrix* (Берн-3), *Vipera berus* (Берн-3).

Птахи (Aves). *Accipiter gentilis* (Берн-2; Бонн-1,2; CITES-2), *Accipiter nisus* (Берн-2; Бонн-1,2; CITES-2), *Buteo buteo* (Берн-2; Бонн-1,2; CITES-2), *Falco subbuteo* (Берн-2; Бонн-2; CITES-2), *Falco vespertinus* (МСОП-NT; ЄЧС-VU; Берн-2; Бонн-2; CITES-2), *Cuculus canorus* (Берн-3), *Asio otus* (Берн-2; CITES-2), *Strix aluco* (Берн-2; CITES-2), *Jynx torquilla* (Берн-2), *Dryocopus martius* (Берн-2), *Picus canus* (Берн-2), *Dendrocopos major* (Берн-2), *Dendrocopos medius* (Берн-2), *Dendrocopos minor* (Берн-2), *Lullula arborea* (Берн-3), *Anthus trivialis* (Берн-2), *Troglodytes troglodytes* (Берн-2), *Prunella modularis* (Берн-2), *Fringilla coelebs* (Берн-3), *Chloris chloris* (Берн-2), *Coccothraustes coccothraustes* (Берн-2), *Carduelis carduelis* (Берн-2), *Muscicapa striata* (Берн-2; Бонн-2), *Ficedula albicollis* (Берн-2; Бонн-2), *Ficedula hypoleuca* (Берн-2; Бонн-2), *Ficedula parva* (Берн-2; Бонн-2), *Erithacus rubecula* (Берн-2; Бонн-2), *Luscinia luscinia* (Берн-2; Бонн-2), *Phoenicurus phoenicurus* (Берн-2; Бонн-2), *Turdus merula* (Берн-3; Бонн-2), *Turdus pilaris* (Берн-3; Бонн-2), *Turdus philomelos* (Берн-3; Бонн-2), *Aegithalos caudatus* (Берн-3), *Parus ater* (Берн-2), *Parus caeruleus* (Берн-2), *Parus cristatus* (Берн-2), *Parus major* (Берн-2), *Parus montanus* (Берн-2), *Parus palustris* (Берн-2), *Sitta europaea* (Берн-2), *Certhia familiaris* (Берн-2), *Sylvia atricapilla* (Берн-2), *Sylvia*

communis (Берн-2), *Phylloscopus collybita* (Берн-2), *Phylloscopus sibilatrix* (Берн-2), *Phylloscopus trochilus* (Берн-2), *Hippolais icterina* (Берн-2), *Regulus regulus* (Берн-2), *Oriolus oriolus* (Берн-2), *Corvus corax* (Берн-3).

Ссавці (Mammalia). *Sorex araneus* (Берн-3), *Lepus europaeus* (Берн-3), *Castor fiber* (Берн-3), *Dryomys nitedula* (Берн-3), *Musccardinus avellanarius* (Берн-3), *Sciurus vulgaris* (Берн-3), *Martes foina* (Берн-3), *Martes martes* (Берн-3), *Meles meles* (Берн-3), *Mustela nivalis* (Берн-3), *Capreolus capreolus* (Берн-3).

Примітки: види тварин, які мають високий охоронний статус, але мешканцями переважно нелісових територій: **МСОП** – види, занесені до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи (IUCN, 2009); охоронні категорії: **EX** (Extinct)-Зниклий; **EW** (Extinct in the Wild)-Зниклий у дикому стані; **CR** (Critically Endangered)-Такий, що перебуває у критичному стані; **EN** (Endangered)-Такий, що перебуває у небезпечному стані; **VU** (Vulnerable)-Вразливий; **NT** (Near Threatened)-Близький до стану загрози зникнення. **ЄЧС** – види, занесені до Європейського червоного списку; **Берн** – види, включені до II-го (2) або III-го (3) Додатку Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори та фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); **Бонн** – види, включені до I-го (1) або II-го (2) Додатку Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; **CITES** – види, включені до I-го (1) або II-го (2) Додатку Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973).

Біотопи та оселища території ВП НУБіП України «Боярська ЛДС». У звіті представлено матеріали типів природних оселищ (біотопів) у відповідності до методичних рекомендацій та сучасних наукових класифікаційних схем (Дідух, Фіцайло, Коротченко та ін. 2011, Національний каталог біотопів України, 2018).

Значимою різноманітністю та переважаючими площами характеризуються лісові біотопи – 11 типів біотопів IV категорії, серед яких домінують **Д1.5.1**

Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси та Д2.6 Антропогенні хвойні ліси, менша участь Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної.

Таблиця 5. Кількісна характеристика біотопів регіону за категоріями

Категорія I	Категорія II (од.)	Категорія III	Категорія IV
В Континентальні водойми та водотоки	В1, В2, В3, В4 (4)	В1.1, В2.1, В3.2, В4.1 (4)	В1.1.2, В2.1.2, В3.2.2, В4.1.1 (4)
Б Болотні біотопи	Б2 (1)	Б2.2 (1)	Б2.2.2 (1)
Т Трав'яні біотопи	Т1, Т2, Т3, Т5 (4)	Т1.1, Т2.1, Т3.3, Т5.1, Т5.2 (5)	Т1.1.1, Т3.3.2, Т5.2.1, Т5.2.2 (4)
Ч Чагарникові та чагарничкові біотопи	Ч4, Ч5, Ч6 (3)	Ч6а, Ч4.1(1)	–
Д Лісові біотопи	Д1, Д2 (2)	Д1.2, Д1.4, Д1.5, Д1.6, Д1.7, Д1.8, Д2.2, Д2.6 (8)	Д1.2.1, Д1.4.1, Д1.4.2, Д1.5.1, Д1.5.2, Д1.5.3, Д1.6.4, Д1.7.1, Д2.2.1, Д2.2.2, Д2.2.4 (11)
С Синантропні біотопи	С1, С2 (2)	С1.1, С1.2, С2.2 (3)	С1.1.2, С1.2.1, С1.2.2, С2.2.1 (4)

Особливої уваги заслуговують рідкісні лісові біотопи на території Боярської лісової дослідної станції та обмежено поширені північною частиною Лісостепу на межі із південним Поліссям – Д1.4.2 Континентальні світлі дубові ліси, які формують найбагатші за видовим насиченням вищих судинних рослин лісові угруповання. Досліджуваною територією трапляються фрагментарно з основною концентрацією у районі с. Круглик та Віта-Поштова (Києво-Святошинського району).

Вказаний біотоп слугує місцезростанням для рослин з Третього видання Червоної книги України: рослинний світ (2009) – *Platanthera bifolia* (L.) Rich., *Lilium martagon* L., *Epipactis helleborine* (L.) Crantz та видів регіональної охорони у Київській області – *Digitalis grandiflora* Mill., *Primula veris* L., *Potentilla alba* L., *Anemone sylvestris* L.

Природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню (додаток 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції)

Б. Болотні біотопи (UkrBiotop: *D* Перезволожені біотопи трав'яного типу (болотна та прибережно-водна рослинність))

Б2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (UkrBiotop: *D2.112* Осокові угруповання, що мають однорідний рельєф з участю гіпнових мохів або без них) – **D5.2** Beds of large sedges normally without free-standing water / Зарості крупних осокових переважно без застою води.

Ч. Чагарникові та чагарничкові біотопи (UkrBiotop: *F* Біотопи сформовані хамефітами (напівкущиками, кущиками та напівчагарниками) та нанофанерофітами)

Ч4.1 Мезофільні і ксеромезофільні чагарники (UkrBiotop: *F:3.313 (G:1.33)* Мезоксерофільні тернові зарості; *F:3.1321* Мезотермофільні чагарникові зарості) – **F3.241** Central European subcontinental thickets / Центральноєвропейські субконтинентальні чагарникові зарості (Резолюція 4 Бернської Конвенції).

Д. Лісові біотопи (UkrBiotop: *G* Біотопи фанерофітного типу (ліси, чагарники))

Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси (UkrBiotop: *G:1.215* Субконтинентальні грабово-дубові ліси (*Carpinion betuli*) – *G1.A1* Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.

Підтип **Д1.4.2a** Континентальні світлі дубові ліси на піщаних ґрунтах (UkrBiotop: *G1.213* Термофільні широколистяні ліси) – *G1.7* Thermophilous deciduous woodland / Термофільні листопадні ліси.

Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (UkrBiotop: *G:1.211* Дубові ацидофільні ліси; *G:3.11* Змішані сосново-дубові ацидофільні ліси

(*Quercus-Pinion: Pinussylvestris, Quercusrobur*) – G1.8 Acidophilous Quercus-dominated woodland / Ацидофільні дубові ліси.

Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси (**UkrBiotop:** G1.123 Березові ліси свіжих та сухих умов (*Betulo-Quercetumroboris*))

Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена (**UkrBiotop:** G:1.133 Ясенево-вільхові ліси на алювіальних відкладах) – G1.21 Riverine Fraxinus-Alnus woodland, wet at high but not at low water / Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*.

Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези (**UkrBiotop:** G1.132 Вільхові заболочені евтрофні ліси (*Alnetea glutinosae*) – G1.41 *Alnus* Swamp Woods not on acid peat / Заболочені вільхові ліси на некислому торфі.

Д2.2.4 Остепнені соснові ліси (**UkrBiotop:** G2.216 Соснові ліси континентальні з остепненням травостоєм (*Pulsatillo-Pinetea, Chamaecytisopinion*) – G3.4232 Sarmatic steppe *Pinus sylvestris* forests / Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*.

Рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України

Фактично майже всі лісонасадження Боярської ЛДС це штучні насадження, з яких окремі культури закладені понад 100 років тому.

Наявні ялинники невеликої площі також є насадженнями культур ялини європейської із незначним поширенням модрини європейської.

Найбільш близькі до природного походження вільхові ліси, водно-болотні фітоценози за винятком окремих у штучних водоймах (зокрема протипожежних ставках).

Дуже цінними, раритетними фітоценозами є остепнені ділянки соснових борів із борідником паростковим, молодилом руським, волошкою сумською, юринесею волошковидною, а також грабово-дубові ліси із орхідними, сосново-дубові ліси із рокитником руським, півниками угорськими та сон-травою (сон

розкритий, лучний), які переважно поширені у об'єктах природно-заповідного фонду, охоронних лісопаркових зонах.

Цікавою знахідкою було виявлення популяції вольфії безкореневої в річці Плиска. Матеріали щодо поширення рослинних угруповань Зеленої книги України представлено на основі літературних даних (Зелена книга України 2009), а також власних експедиційних, польових досліджень, результатів офіційних наукових, технічних звітів Боярської ЛДС. Лісові, лучні угруповання Зеленої книги України у межах Боярської ЛДС не виявлено. Серед водних угруповань відмічено три. Вони поширені здебільшого у ставках, водоймах, річках. Найбільші площі фітоценозів зафіксовано у руслі річки Ірпінь. Варто уточнити, що окремі угруповання знаходяться поруч із територією Боярської ЛДС.

Угруповання формації глечиків жовтих (*Nuphareta luteae*)

Асоціації. Злаколистордесниково–жовтоглечикова (*Nupharetum (luteae) potamogetosum (graminei)*), напівзануренокуширово–жовтоглечикова (*Nupharetum (luteae) ceratophyllosum (submersi)*).

Синфітосозологічний індекс, клас, категорія, статус угруповань: 11,8–12,2; I; 3; «типові».

Угруповання формації латаття білого (*Nymphaeeta albae*).

Асоціації. Напівзануренокуширово–білолататтєва (*Nymphaeetum (albae) ceratophyllosum (submersi)*).

Синфітосозологічний індекс, клас, категорія, статус угруповань: 10,5–12,2; I, II; 3; «рідкісні».

Угруповання формації латаття сніжно-білого (*Nymphaeeta candidae*).

Асоціації. напівзануренокуширово–сніжнобілолататтєва (*Nymphaeetum (candidae) ceratophyllosum (submersi)*).

Синфітосозологічний індекс, клас, категорія, статус угруповань: 12,2; I; 3; «рідкісні».

Рис. 1. Угруповання латаття у річці Ірпінь (прилегла до лісових масивів території)

Середовища існування, що є важливими для розмноження і міграцій у тварин, в тому числі місця гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України, та чорного лелеки, місця токовищ глухарів, тетеруків.

На підставі затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 року за №756 «Санітарних правил в лісах України» у відповідності до пункту 5, з метою збереження і відтворення популяцій рідкісних та зникаючих птахів, спеціалістами ЛДС надані та фахівцями Державного агентства лісових ресурсів України, Українського державного проектного лісовпорядного виробничого об'єднання «Укрдержліспроєкт», Комплексної лісовпорядної експедиції (далі УкрНДІЛГА) уточнені місця гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України розташовані у лісових масивах лісогосподарських підрозділів Боярського та Плесецького лісництв ЛДС, а саме:

- Боярське лісництво – квартал 126 виділ 6, 7 – підорлик малий; квартал; квартал 142 виділ 16 – шуліка чорний; квартал 56 виділ 12, 13 – сіра чапля (рідкісні); квартал 59 виділ 1 – підорлик малий;

- Плесецьке лісництво – квартал 262 виділ 1, 3 – шуліка чорний; квартал 287 виділ 10 – підорлик малий.

Дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття, у першу чергу, для вразливих груп тварин (кажанів, птахів, які гніздуються у дуплах, хижих птахів, чорного лелеки, рідкісних видів комах тощо), а також дуплясті і найстаріші дерева, насінники і плюсові дерева, у відповідності до ст. 70 Лісового кодексу України, пункту 1.3 Правил № 364 (щодо рубок головного користування).

Рідкісні лісові біотопи на території Боярської лісової дослідної станції та обмежено поширені північною частиною Лісостепу на межі із південним Поліссям – Д1.4.2 Континентальні світлі дубові ліси, які формують найбагатші за видовим насиченням вищих судинних рослин лісові угруповання. Досліджуваною територією трапляються фрагментарно з основною концентрацією у районі с. Круглик та Віта-Поштова (Києво-Святошинського району).

Зоологічна цінність біотопів – оселище для *Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758), *Cisijus cinnaberinus* (Scopoli, 1763) та низки інших представників тваринного світу. У дуплястих деревах зустрічаються кажани.